ECLI:LV:RIRT:2024:1015.15220032524.1.S
Nr.15220032524

Lietas arhīva Nr.K33-0399-24/22

SPRIEDUMS

Latvijas Republikas vārdā

Jūrmalā 2024.gada 15.oktobrī

Rīgas rajona tiesa

tiesnese Ingrīda Bite,

piedaloties prokurorei Alīnai Kleinai,

zvērinātam advokātam Artam Gabruševam

atklātā tiesas sēdē izskatīja krimināllietu /Persona A/, personas kods /Personas kods A/, apsūdzībā pēc Krimināllikuma 262.panta pirmās daļas un 312.panta otrās daļas.

Aprakstošā daļa

/Persona A/ vadīja transportlīdzekli bez atbilstošas kategorijas transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām (transportlīdzekļa vadīšanas tiesības atņemtas), atrodoties alkohola ietekmē, kā arī izvairījās no tiesību ierobežošanas soda izciešanas.

Ar Zemgales rajona tiesas 2022.gada 19.jūlija spriedumu, kas stājās spēkā 2022.gada 2.augustā, /Persona A/ atzīts par vainīgu Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā un 312.panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanā un, piemērojot Krimināllikuma 51.panta pirmo un otro daļu, sodīts ar sabiedrisko darbu uz 420 (četri simti divdesmit) stundām un papildsodu – tiesību ierobežošanu, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 7 (septiņiem) gadiem 6 (sešiem) mēnešiem.

/Datums A/ ap plkst.21.07 /Persona A/, zinot, ka papildsods – transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana – pēc minētā tiesas sprieduma nav izciests, būdams persona, kurai transportlīdzekļa vadīšanas tiesības ir atņemtas, atrodoties alkohola ietekmē, vadīja transportlīdzekli /Transportlīdzeklis A/, ar valsts reģistrācijas numuru /numurs A/, /Apdzīvota vieta A/, pa /Iela A/ no /Iela B/ puses /Iela C/ virzienā, kad /Iela A/ un /Iela B/ krustojumā viņa vadīto transportlīdzekli apturēja policijas darbinieki. /Persona A/ izelpojamajā gaisā konstatēta minimālā alkohola koncentrācija 1,35 promiles.

Ar savām darbībām /Persona A/ izdarīja noziedzīgus nodarījumus, kas paredzēti Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā un 312.panta otrajā daļā.

Motīvu daļa

Tiesas izmeklēšanā apsūdzētais atzina sevi par vainīgu viņam inkriminēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanā, izdarīto nožēloja, piekrita lietas izskatīšanai bez pierādījumu pārbaudes.

Tiesa, izskaidrojot pierādījumu pārbaudes neizdarīšanas procesuālo būtību un sekas, noskaidrojot, ka pierādījumu pārbaudes neizdarīšanai procesa dalībnieki, saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 499.pantu pieņēma lēmumu par pierādījumu pārbaudes neizdarīšanu tiesas izmeklēšanā.

Apsūdzētā vaina noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā, kas paredzēti Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā un 312.panta otrajā daļā ir pierādīta un saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 527.panta trešo daļu pierādījumu analīze, un uzskaitījums spriedumā netiek dots.

Apsūdzētā izdarīto noziedzīgo nodarījumu kvalifikāciju pēc Krimināllikuma 262.panta pirmās daļas un 312.panta otrās daļas tiesa atzīst par pareizu, un par izdarītajiem noziedzīgajiem nodarījumiem apsūdzētais ir sodāms.

Nosakot sodu apsūdzētajam, tiesa saskaņā ar Krimināllikuma 46.panta nosacījumiem, ņem vērā izdarīto noziedzīgo nodarījumu raksturu un radīto kaitējumu, vainīgā personību, viņa atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus, Krimināllikuma 35.pantā reglamentēto soda mērķi.

Par apsūdzētā personību noskaidrots, ka viņš ir agrāk sodīts, strādā un no darbavietas tiek raksturots pozitīvi.

Saskaņā ar Krimināllikuma 7.panta trešo daļu apsūdzētā izdarītie noziedzīgie nodarījumi pēc Krimināllikuma 262.panta pirmās daļas un 312.panta otrās daļas klasificējas kā mazāk smagi noziegumi.

Saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro par apsūdzētā atbildību mīkstinošu apstākli tiesa atzīst to, ka viņš atzina savu vainu un izdarīto nožēloja.

Saskaņā ar Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 1.punktu par apsūdzētā atbildību pastiprinošu apstākli tiesa atzīst to, ka viņa izdarītais noziedzīgais nodarījums pēc Krimināllikuma 262.panta pirmās daļas veido noziedzīgu nodarījumu recidīvu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 12.punktu par apsūdzētā atbildību pastiprinošu apstākli tiesa atzīst to, viņa izdarītais noziedzīgais nodarījums pēc Krimināllikuma 312.panta otrās daļas izdarīts alkohola ietekmē.

Nosakot sodu /Persona A/ tiesa ņem vērā viņa personību, proti to, ka viņš ir agrāk sodīta persona par noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu, kas paredzēti Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā un 312.panta otrajā, tas ir, par transportlīdzekļa vadīšanu alkohola ietekmē un izvairīšanos no tiesību ierobežošanas soda izciešanas.

Izvērtējot visu augstāk minēto uz apsūdzēto, viņa izdarīto noziedzīgo nodarījumu raksturu, radīto kaitējumu, to, ka izdarīti mazāk smagi noziegumi, ievērojot viņa personību, konstatētos atbildību pastiprinošos apstākļus, to, ka viņš ir agrāk sodīts un nekādus secinājumus priekš sevis nav izdarījis, nav pārvērtējis savu attieksmi pret noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu, nav iekļāvies sabiedrības vispārpieņemtajās uzvedības normās, bet turpinājis izdarīt jaunus analoģiskus noziedzīgus nodarījumus, tiesa uzskata, ka sods apsūdzētajam nosakāms īslaicīgas brīvības atņemšanas veidā Krimināllikuma 262.panta pirmās daļas un 312.panta otrās daļas sankcijas ietvaros, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības, kas kā obligāts papildsods paredzēts Krimināllikuma 262.panta pirmās daļas sankcijā, un nav likumīga piemērot sabiedrisko darbu, kā to tiesu debatēs lūdza aizstāvis.

Lai īstenotu Krimināllikuma 35.panta otrās daļas 1.punktā noteikto soda mērķi – aizsargāt sabiedrības drošību -, tiesa uzskata, ka papildsods – transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana – ir nosakāms sankcijas maksimālajā apmērā.

Bez tam lemjot par soda noteikšanu, tiesa ņem vērā to, ka apsūdzētais saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 21.pantu ir izmantojis savas tiesības sadarboties ar tiesu, izvēloties vienkāršāku procesa veidu, kā arī tiesa ņem vērā to, ka apsūdzētais ārstējas no alkohola atkarības, kas apstiprinās ar lietā esošo psihiatra-narkologa izziņu.

Augstākā tiesa ir norādījusi, ka, lemjot par iespēju notiesāt personu nosacīti, ir jāievēro krimināls oda mērķi. Proti, ir jāizvērtē, ka konkrētās krimināltiesiskās represijas piemērošana sekmēs taisnīguma atjaunošanu, noziedzīgu nodarījumu recidīvu novēršanu, aizsargās sabiedrisko drošību, atturēs citu personu no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas, sekmēs notiesāto personu resocializāciju. Jāievēro ne tikai vainīgā personību raksturojošie dati, bet arī fakti, kas saistīti ar noziedzīgu nodarījumu (noziedzīgu nodarījumu smagums, izdarīto noziedzīgo nodarījumu skaits, nodarītais kaitējums u.t.t.) (sk. *Latvijas Republikas Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta 2018.gada 8.augusta lēmums lietā Nr.11087170715, SKK-434/2018*).

Turklāt Augstākās tiesas kopsapulces lēmuma 23.rekomendācijā norādīts, ja tiesa atzīst par iespējamu piemērot nosacītu sodu personai, kura izdarījusi smagu vai sevišķi smagu noziegumu, pieņemtais lēmums īpaši jāmotivē, tostarp pievēršot uzmanību vispārējās prevencijas mērķa sasniegšanai.

Augstākā tiesa arī savos nolēmumos vairākkārtīgi norādījusi, ka, lemjot jautājumu par iespēju notiesāt vainīgo nosacīti, tiesai jāizvērtē visi Krimināllikuma 55.panta pirmajā daļā norādītie apstākļi un tai nav tiesību kādu no šiem apstākļiem ignorēt (*sk. Augstākās tiesas Senāta 2008.gada 21.augusta lēmums lietā Nr.SKK-479/2008 un 2009.gada 27.oktobra lēmums lietā Nr.SKK-567/2009*).

Lai gan apsūdzētā rīcībā konstatējams atbildību mīkstinošs apstāklis un apsūdzētais ārstējas no alkohola atkarības, bez ievērības nav atstājami pārējie lietā konstatētie apstākļi, ka apsūdzētais jaunus analoģiskus noziedzīgus nodarījumus izdarīja laikā, kad vēl pilnībā nebija izcietis iepriekš piespriesto papildsodu - transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanu, kas liecina par to, ka līdz šim noteiktie sodi nav bijuši pietiekami efektīvi un nav sasnieguši to resocializācijas pakāpi, lai /Persona A/ pielāgotos dzīvei sabiedrībā, kurā tiek ievērotas uzvedības un morāles normas.

Tiesas ieskatā, ievērojot Krimināllikuma 35.pantā noteikto soda mērķi un lietā konstatētos apstākļus, ir nesamērīgi /Persona A/ sodu noteikt nosacīti, kā to tiesu debatēs lūdza aizstāvis.

Nesamērīgi mīksta soda noteikšana neveicina soda prevencijas uzdevumu izpildi, jo nenostiprina ne vainīgās personas, ne citu personu pārliecību par nepieciešamību pildīt likumus un atturēties no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas (*Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta 2014. gada 30. septembra lēmums lietā Nr. 11519004512, SKK –306/2014*).

Tiesa konstatē, ka apsūdzētajam ir nosakāms sods pēc noziedzīgu nodarījumu kopības saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmās un otrās daļas noteikumiem, un, ievērojot izdarīto noziedzīgo nodarījumu raksturu un radīto kaitējumu, kā arī apsūdzētā personību, sods nosakāms daļēji saskaitot piespriestos sodus.

Attiecībā uz apsūdzēto ir piemērojami Krimināllikuma 51.panta nosacījumi un noteiktajam sodam ir daļēji pievienojams neizciestais papildsods pēc Zemgales rajona tiesas 2022.gada 19.jūlija sprieduma.

Šādos apstākļos tiesa atzīst, ka apsūdzētajam noteiktais soda mērs par noziedzīgo nodarījumu izdarīšanu ir individualizēts, samērīgs ar izdarītajiem noziedzīgajiem nodarījumiem un tā mīkstināšanai nav likumīga pamata.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 367.panta pirmās daļas 5.punktu un 368.panta pirmo daļu, no apsūdzētā ir piedzenami procesuālie izdevumi 244,90 *euro*, kas izlietoti /Persona A/ piederošā transportlīdzekļa /Transportlīdzeklis A/, ar valsts reģistrācijas numuru /numurs A/, pārvietošanai un glabāšanai.

Ar Valsts policijas /Struktūrvienība A/ inspektora 2024.gada 20.aprīļa lēmumu izņemts /Persona A/ piederošais transportlīdzeklis /Transportlīdzeklis A/, ar valsts reģistrācijas numuru /numurs A/.

Tiesa atzīst, ka saskaņā ar Krimināllikuma 70.^{13}panta piekto daļu ir konfiscējams apsūdzētajam piederošais transportlīdzeklis.

DVD diskā esošais videoieraksts, kas glabājas krimināllietas materiālos, kā elektronisks dokuments turpināms glabāt pie tiem.

Piemērotais drošības līdzeklis – uzturēšanās noteiktā vietā – un papildu drošības līdzeklis – aizliegums izbraukt no valsts – līdz sprieduma spēkā stāšanās atstājams negrozīts.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 520.pantu, tiesa

nosprieda

/Persona A/ atzīt par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā, un sodīt ar īslaicīgu brīvības atņemšanu uz 3 (trim) mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 5 (pieciem) gadiem.

/Persona A/ atzīt par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 312.panta otrajā daļā, un sodīt ar īslaicīgu brīvības atņemšanu uz 2 (diviem) mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo un otro daļu pēc noziedzīgu nodarījumu kopības piespriestos sodus daļēji saskaitīt un sodu noteikt – brīvības atņemšana uz 4 (četriem) mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 5 (pieciem) gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta pirmo daļu noteiktajam sodam daļēji pievienot neizciesto papildsodu – transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanu – pēc Zemgales rajona tiesas 2022.gada 19.jūlija sprieduma un galīgo sodu noteikt – brīvības atņemšana uz 4 (četriem) mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 7 (septiņiem) gadiem 6 (sešiem) mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 52.pantu ieskaitīt brīvības atņemšanas soda termiņā īslaicīgās aizturēšanas vietā pavadīto laiku no /Datums A/ plkst.23.20 līdz /Datums B/ plkst.11.40, kas atbilst 1 (vienai) brīvības atņemšanas dienai.

Drošības līdzekli – uzturēšanās noteiktā vietā – un papildu drošības līdzekli – aizliegums izbraukt no valsts – līdz sprieduma spēkā stāšanās atstāt negrozītus.

Saskaņā ar Krimināllikuma 70.^{13}panta piekto daļu konfiscēt /Datums C/ arestēto /Persona A/ piederošo transportlīdzekli /Transportlīdzeklis A/, ar valsts reģistrācijas numuru /numurs A/, un nodot to Valsts ieņēmumu dienestam.

Piedzīt no /Persona A/ procesuālos izdevumus 244,90 *euro* (divi simti četrdesmit četri *euro* un 90 *euro* centi) par transportlīdzekļa /Transportlīdzeklis A/, ar valsts reģistrācijas numuru /numurs A/, pārvietošanu un glabāšanu, un tie iemaksājami kontā Nr.LV86TREL2140651020000, saņēmējs: Nodrošinājuma valsts aģentūra, reģistrācijas Nr.90009112024, saņēmēja banka: Valsts kase, TRELLV22, maksājuma mērķī norādot: NVA lietas Nr.KL-14662 un EKK21490, nosakot termiņu sprieduma labprātīgai izpildei – 30 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas, iesniedzot tiesai maksājuma apliecinošu dokumentu.

DVD diskā esošo videoierakstu, kas glabājas krimināllietas materiālos, kā elektronisku dokumentu turpināt glabāt pie tiem.

Spriedumu var pārsūdzēt 10 (desmit) dienu laikā Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģijā, iesniedzot apelācijas sūdzību vai protestu Rīgas rajona tiesā.

Pilna nolēmuma pieejamības diena – 2024.gada 13.novembris.

Tiesnese Ingrīda Bite